

Hereamu

Yanomae thë ã oni

Toototobi - Março 2001

nomeru 8

Toototobiha nomeru patarima aha yama ki esitutamoma

Awei, **matematika** thë ha hapënaha yama ki kuama.

Prohesora kipëni **matematika** thë noa waxuma.

Maia theri nomeru pë noa waxuma. **China** theri pë nomeru pë noa waxuma. **Romano** theri pë nomeru pë noa waxuma. **India** theri pë nomeru pë noa waxuma. **Egito** theri pë nomeru pë noa waxuma. Kuë yaro prohesora kipë totihioma.

Nomeruha yama ki pihî xaariprarefa yaro, kami **microscopista** ya xi topraroma. **Makinaha** ya kiat tēhë nomeruha ya yakëi mao pë. Kuë yaro kamirihâ **matematika** a yai totihioma.

Matematika a kohipë maki yama ki mamo yai xatioma yaro thë waotoma. Yama ki iriamoma **ábaco** aha nomeru yama pë titima. **Xote** heha nomeru yama pë **pree titimama**. Hwei tēhë nomeru patarima pēha yama ki pihî xaariprarioma.

Prohesora kipēha yama ki yai yēmaka taoma. Ai yama ki hixionimi **matematika** a yai totihi yaro. **Matematika** ha yama ki iriamupuowi nomeru aimi yaro. Kuë yaro **microscopista** theri yama ki pihî homoprarioma. **Matematika** yama a taarema yaro.

Awei, inaha ipa thë ã kutaoma.

Tchau, um abraço e até logo.

Meu nome é Gerson

Egito theri pēni hapa nomeru pē thāiwihî thë ha yama ki esitutamoma hapao tēhë napē pēni nomeru pē thāiwihî pē noa waxuma. Hapao tēhë ēnaha nomeru pē thamahe napē pēni.

Inaha kipē kuma nomeru pē noa waxupu tēhë kipē kuma. Hapao tēhë ēnaha yama ki prohesoramuuwi yama ki pihî kuma.

Prohesora kipēni nomeru patarima noa waxupu tēhë yama ki yaimamo xatioma.

Nomeru patarima aha yama ki pata kiamai tēhë ēnaha yama ki kuama yaro yama ki yai kiamā nomeru patarima. Aha ēnaha yama ki kuama yaro yamaki xi komi topraroma nomeru patarima aha yama ki pihî komi xariroma yaro.

Komi yama kini nomeru patarima yama a thama yama ki pihî hētēmu pihioimi yaro nomeru patarima aha yama ki kohipē kiamā.

Lourenço Yanomami

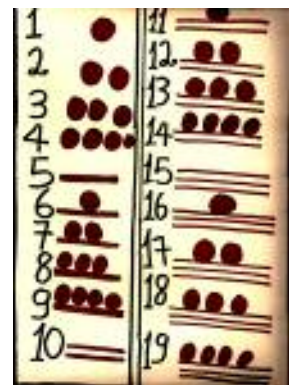

Hoyami hapënaha kure yama thë thama. **Matematika** thë ãha yama ki hiramama. Yama ki hiramai tēhë yama ki totuhoma.

Nomeru oxerima ãha yama ki pree hiramama. Yama ki hiramai tēhë yama ki ã hwamama. Inaha yama ki thaa ma tēhë yama ki pihî wāisipē xariroma.

Haixo pē. Inaha nomeru pē kuo no a yama ki pihî yai kuma kuë yaro **kami ya xi topraru** mahioma. Awei, inaha thë yai kuo noa kami ya pihî kuma. **Nomeru patarima** aha yama ki pree esitutamoma. Yama ki esitutamou tēhë yama ki yai totuhoma. Kuë yaro kami ya **xi yai topraroma** nomeru a yai totihioma yaro.

Nomeru yama a pree **ukama**. Ai yama a pree **kōkamama**. Nomeru patarima yama a pree ukama.

Kami **proheso** yama ki pree kuoma. **Microscopista** pē pree pairioma. Inaha kure yama kini **curso** yama a thama. **Curso** yama a thāi tēhë yama ki yai totuhoma. Kuë yaro kami ya xi topraroma.

Nomeru a yai totihioma yaro kamirihâ thë totihioma. **Prohesora kipēni** thë hiramai tēhë thë totihioma.

Inaha thë ã kutaoma.

Alipio Kokoiu thëri e thë ã oni

China Theri Pë Nomeru Pë		
1	YI	11 Shi Yi
2	Er	12 Shi Er
3	Sān	13 Shi Sān
4	Sì	14 Shi Sì
5	Wŭ	15 Shi Wŭ
6	Lì	16 Shi Lì
7	Qī	17 Shi Qī
8	Bā	18 Shi Bā
9	Jiŭ	19 Shi Jiŭ
10	Shí	20 Er Shi
		21 Er Shi Yi
		22 Er Shi Er
		30 Sān Shi
		40 Sì Shi
		50 Wŭ Shi
		60 Lì Shi
		70 Qī Shi
		80 Bā Shi
		90 Jiŭ Shi
		100 Shi Shi

Awei, kami yama ki **esitutamuwi**.

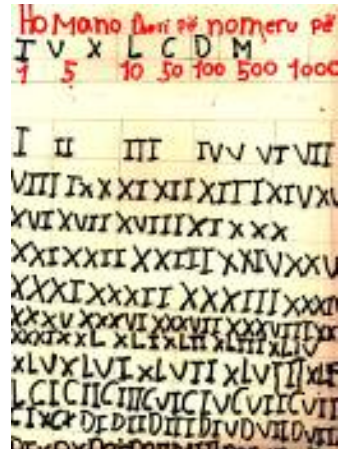
Napë pë nomeru pëha yama ki **esitutamoma**. Napë prohesora kipënë nomeru pë noa waxupima kami Yanomae yama ki ha.

Matemaxika thë ã oniha yama ki **esitutamoma** napë prohesora kipënë Yanomae yama ki ha **Matemaxika** thë ã hiramapima thë **wäisipë kohipëoma** kuë maki yama thë thaihe yatioma. **Matemaxika** a yai totihioma Yanomae yama ki pihi yai xaariprü yaro.

Ai napë pënë nomeru yayua a pou paxiowihi yama a kãe taama. **Maya** thëri yama pë nomeru pë taarema. **Maya** thëri pë oni yai tha mahi hapa **Maya** thëri yama pë nomeru pë tanimi. Yanomae yama kinë napë prohesora kipënë napë pë nomeru pë noa xiro waxupi tēhë yama thë oni xiro taarema. Inaha thë ã kutaoma. **Exitu** thëri pë nomeru pëha yama ki kãe **esitutamoma**. **Exitu** thëri pë oni pree yai tha mahi paxio. Lidiaxë Simonexë yayoa napë pë nomeru pë wawë mapirema. **Homano** thëri yama pë nomeru pë kãe taarema. **Homano** thëri pë oni taamu kohipë mahioma. **Xina** thëri pë aha kuowi ihi yama thë pë nomeru kãe pre taai paxioma.

Nomeru patarima yama pë waroho taarema. Inaha **Toototopi** urihaha yama ki **esitutamu** tēhë inaha yama ki kuama. Yanomae proheso yama ki pihi yai xaariprü pihiyo yaro. **Nomeru pata** pëha yama ki yai **esitutamu** pihiyo māhi inaha kami ya pihi ku paxio.

Joãozinho, proheso ya paxio, Yanomami.

Conselheiros thë ã oni

Awei, hapënahā Yanomae yama ki pata pihi ku. Yanomae **conselheiros** yama kinë napë yama pë nakai pihiyo kō, **remédio** hipitima yama pë nakai pihiyo kō **João** yama a peximai kō, **Marivoni** yama a peximai kō.

Inaha **conselheiros** yama ki pihi ku. **Vagner** yama a peximai kō inaha **conselheiros** yanomae yama ki pihi ku napë pata wama kinë wama pë xima pë, ximai kō pihiyo inaha **conselheiros** yama ki pihi ku **Jorgenë remédio** upë hikai xaari titihioma yama ki pihi ku yama a koai kō pihioma.

Hōyami **remédio** hikaitima napë pë mi mahi yaro yanomae yama ki xuhurumu kuë yaro **remédio** hikaitima wama pë ximāi kō **Toototobihami**.

Remédio hikaitima thë pë mao tēhë yanomae yama ki nomarayu tēhë yama ki xuhurumorayu hōyami **remédio** hikaitima pë yai mi mahi hikio kuë yaro **conselheiros** yama ki ã huayorayoma.

Fialhoxë, Manoelxë, Jeremiasxë, Luixixë, Roquexë, Abelxë, Gilbertoxë, Biloxë, Paulinoxë, Brucexë.

Toototobi theri yama kini garimpeiro yama pë yai peximaimi.

Hapënahā kami **Toototobi** theri yama ki pihi kuu. Kami **Toototobi** theri yama kini **garimpeiro** yama pë yai **peximaimi**. Kami ai yanomae yama kini **garimpeiro** yama pë yai **peximai kōtaimi**.

Inaha ai yanomae wama ki pihi yai kuu paxio. Ai yanomae wama kini **garimpeiro** wama pë peximano mai. Inaha wama ki pihi xaari kuu paxio. Hapa **Maturacá** theri pëni **garimpeiro** pë **nakamahe**.

Kami ai yanomae yama kini yama pë noa thama wama ki pihi ha xaariprani **garimpeiro** wama pë **peximai maprarioma**.

Kami ai yanomae yama kini **garimpeiro** yama pë yai peximai kōtaimi. kuë yaro kami yanomae **professor** yama kini **jornal** yama a ximai piyëku.

Kua hikia, um abraço, até logo.

Maturacá thëri pëni garimpeiro pëha makama

Mori yanomae thë pëni **Maturacá** thëri pëni **garimpeiro** pëha nakama maki ai yanomae yama kini **garimpeiro** yama pë nakai **wasuma** yaro ai yanomae **Maturacá** thëri pë pihi ha xaariprarinë hwei tēhë **garimpeiro** pë peximaimihe.

Ai yanomae yama ki **mohotio** tēhë ai mori yanomae thë pëni **garimpeiro** pë peximamahe.

Ai yanomae yama kini **garimpeiro** yama pë yai **peximaimi**. Inaha yanomae yama ki pihi kuimi. Kami yama ki ha thë **hōximi** yaro yanomae yama ki pirihit kutao pënahā **garimpeiro** yama pë yai hwamai pihioimi, kami yama ki urihi pëhami.

Hwei tēhë yama ki ha **moyāmirini** yama ki x^{aro} urihi pë **noamamu** pihiyo, inaha yama ki pihi x^{aro} ku: **mau** yama u noamāi, **urihi** yama a noamāi, **yaro** yama pë noamāi, **huu** yama tihi pë noamāi, ihi yama thë pë **noamāi mao tēhë** yama ki **ohurayu**. Inaha yama ki yai **pihi ku**.

Napë pë **totihiowi** yama pë x^{aro} nakai yanomae yama ki **hiramāi xaariowihi** yama thë pë x^{aro} nakai.

Inaha yama ki yai pihi ku.

Até logo.

Abrão Xitehenawë Yanomami